

บันทึกข้อความ

คณะบดีวิชาฯ ที่
มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
เลขที่ 1332
วันที่ 1 มิ.ย. 2552
เวลา 10.00

ส่วนราชการ ศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี โทร. 3725
ที่ ศธ 0529.9.1/ 4500 วันที่ 29 พ.ค. 2552

เรื่อง ขอรียนเชิญเข้าร่วมโครงการ “สัปดาห์นิตรรศการภาพถ่ายจังหวัดอุบลราชธานี: มองน้ำโขงผ่านคอมเลนส์”

เรียน คณบดีคณะเกสัชศาสตร์

- สิ่งที่แนบมาด้วย 1. รายละเอียดโครงการ จำนวน 1 ชุด
2. กำหนดการ จำนวน 1 ชุด

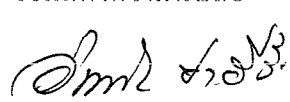
ด้วยศูนย์วิจัยสังคมอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, กลุ่มคนฮักน้ำโขง, มูลนิธิประชาสังคม จ. อุบลราชธานี, มูลนิธิพิทักษ์ธรรมชาติเพื่อชีวิต, โครงการฟื้นฟูพื้นที่ในภูมิภาคแม่น้ำโขง (TERRA) และ กลุ่มช่างภาพไกด์อุบล จะจัดโครงการ “สัปดาห์นิตรรศการภาพถ่ายจังหวัดอุบลราชธานี: มองน้ำโขงผ่านคอมเลนส์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ภาพถ่ายวิถีชีวิตชุมชนริมฝั่งโขงและความงดงามของลุ่มน้ำโขง และเพื่อให้สังคมภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้วิถีชีวิตการทำงานของผู้สร้างสรรค์ผลงานในแขนงเหล่านี้ รวมทั้งเพื่อสนับสนุนการลงนามในโปสเตอร์ “Save the Mekong” ระหว่างวันที่ 28 พฤษภาคม – 12 มิถุนายน 2552 ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

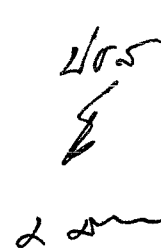
ทั้งนี้ จะมีการจัดนิทรรศการดังกล่าว ระหว่างวันที่ 8 – 12 มิถุนายน 2552 ณ โรงละคร คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พร้อมกันนี้จะมีการเสวนา หัวข้อ “มองน้ำโขงผ่านคอมเลนส์” วันอังคารที่ 9 มิถุนายน 2552 เวลา 08.00 – 15.00 น. ณ โรงละคร คณะศิลปศาสตร์

ในการนี้ จึงใคร่ขอรียนเชิญท่านเข้าร่วมโครงการ “สัปดาห์นิตรรศการภาพถ่ายจังหวัดอุบลราชธานี: มองน้ำโขงผ่านคอมเลนส์” ในวันและเวลาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาและผู้สนใจในหน่วยงานของท่านทราบโดยทั่วกัน จักขอบคุณยิ่ง

ให้คน ดนงศักดิ์
- เพื่อไปเตรียม
เดวิด ดนงศักดิ์
1 มิ.ย. 52
1 มิ.ย. 52

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อินทิรา ชาชีร์)
คณบดีคณะศิลปศาสตร์

1 มิ.ย. 52

มองน้ำโขงผ่านคมเลนส์: จากสามพันโบก สี่พันซุ่ม สู่อีสานตอน สี่พันกิจกรรมแม่น้ำโขง จังหวัดอุบลราชธานี

ความเป็นมาของโครงการ

1. นิเวศแม่น้ำโขง

ต้นกำเนิดของแม่น้ำโขงอยู่บนที่ราบสูงทิเบตในมณฑล Qinghai ของจีน ตั้งอยู่ลึกเข้าไปในใจกลางของพื้นที่สูงในเอเชียกลาง บริเวณความสูง 4,968 เมตรจากระดับน้ำทะเล ความยาวของแม่น้ำโขงจากต้นกำเนิดถึงบริเวณที่แม่น้ำไหลออกสู่ทะเลจีนใต้ทางตอนใต้ของเวียดนามมีความยาวถึง 4,909 กิโลเมตร และที่พิเศษเป็นอย่างยิ่งคือ ในจุดที่แม่น้ำโขงไหลผ่าน ทิวเขาดอนไต แม่น้ำโขงได้ไหลเคียงไปกับลุ่มน้ำขนาดใหญ่อื่นของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเซียใต้ ซึ่งภายในรัศมี 60 กิโลเมตรเราจะพบที่ราบลุ่มของแม่น้ำแยงซี (จีน), แม่น้ำโขง (เอเชียตะวันออกเฉียงใต้), แม่น้ำสาละวิน (พม่า), แม่น้ำอิรวดี (พม่า), แม่น้ำพรหมบุตร (อินเดีย) ทำให้พื้นที่ในบริเวณนี้มีภูมิ-อุทกศาสตร์ที่โดดเด่นแตกต่างจากบริเวณอื่น

แม่น้ำโขงถูกแบ่งกว้างๆได้ 3 ช่วง¹ คือ

แม่น้ำโขงตอนบน คือบริเวณที่แม่น้ำโขงไหลลงมาจากที่ราบสูงทิเบตและไหลลงสู่มณฑลยูนนานของจีน ผ่านเขตพรมแดนพม่า-ลาว ลาว-ไทยและรวมถึงส่วนที่อยู่ในประเทศลาวลงมาถึงเมืองปากลาย ช่วงลำน้ำในเวทนี้เป็นพื้นที่ภูเขา มีหุบเขาที่มีแม่น้ำสายแคบๆไหลผ่าน แม่น้ำโขงช่วงนี้มีลักษณะเด่นคือมีแก่ง และแอ่งลึกจำนวนมาก

แม่น้ำโขงตอนกลาง คือแม่น้ำโขงที่เป็นพรมแดนไทย-ลาว บริเวณที่ราบสูงโคราชในประเทศไทย และแม่น้ำโขงในประเทศสปป.ลาวตอนใต้ลงมาถึงเขตสี่พันดอนในประเทศลาว พื้นที่ลุ่มน้ำในภาคอีสานเกือบทั้งหมดของไทยได้แก่ลุ่มน้ำมูล ลุ่มน้ำสงคราม ลุ่มน้ำชี จะไหลลงสู่แม่น้ำโขงตอนกลางในเขตประเทศสปป.ลาว เช่น พื้นที่ลุ่มน้ำเทิน-กะดิง, ลุ่มน้ำเซบั้งเหียง, ลุ่มน้ำเซบั้งไฟ

แม่น้ำโขงตอนล่าง คือช่วงจากน้ำตกคอนพะเพ็ง ถึงบริเวณที่แม่น้ำโขงบรรจบกับแม่น้ำโตนเลสาป และไหลออกสู่ดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงในประเทศเวียดนาม

บริเวณที่แม่น้ำโขงบรรจบกับแม่น้ำโตนเลสาป แม่น้ำโขงจะแยกออกเป็นสองสาย สายที่ไหลไปทางตะวันออกเฉียงใต้ชื่อว่า แม่น้ำโขง ส่วนสายที่ไหลไปทางตะวันตกจะถูกเรียกว่าแม่น้ำบัสลัก (Bassac) บริเวณที่บรรจบกันนี้รู้จักในชื่อภาษาฝรั่งเศสว่า “Quatre Bras” (แขนทั้งสี่) อันได้แก่ แม่น้ำโตนเลสาป, แม่น้ำโขงทางตอนเหนือบริเวณที่บรรจบกัน, แม่น้ำบัสลัก (ทางน้ำทางตะวันออกเฉียงใต้) และ แม่น้ำโขง (ทางน้ำทางตะวันตก)

จากแขนทั้งสี่ถึงบริเวณชายแดนกัมพูชา-เวียดนาม แม่น้ำบัสลักและแม่น้ำโขง ได้ไหลผ่านดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ณ ดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ สายน้ำโขงได้แตกออกเป็น 9 สาย ระบบนิเวศทางน้ำของดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงสามารถถูกนิยาม

¹ ข้อมูลบางส่วนจาก Food for the People: Natural Fisheries of the Mekong River วารสาร Watershed Vol 4 No 3

อย่างคร่าว ๆ ได้ว่าเป็นบริเวณที่มีน้ำจืดถาวร, น้ำกร่อย (ที่ซึ่งน้ำค่อนข้างเค็ม เนื่องจากส่วนผสมอันหลากหลายของน้ำเค็มและน้ำจืด และเป็นพื้นที่ซึ่งระดับน้ำเปลี่ยนแปลงเนื่องจากผลกระทบของน้ำขึ้นน้ำลงประจำวันและประจำเดือน), และบริเวณน้ำเค็มถาวร

ระบบนิเวศที่สมบูรณ์ของแม่น้ำโขง เป็นฐานทรัพยากรที่สำคัญต่อการดำรงชีพของชุมชนในลุ่มน้ำโขงกว่า 60 ล้านคน ทั้งด้านการประมง การเกษตรกรรมและอื่นๆ ด้านการประมงนั้น แม่น้ำโขงถูกสำรวจพบว่ามีพันธุ์ปลาไม่ต่ำกว่า 1,200 ชนิด และรายงานสรุปของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญอิสระด้านการประมง² ระบุว่าความสมบูรณ์ด้านการประมงในเขตลุ่มน้ำโขงตอนกลางและตอนล่าง มีผลผลิตประมาณ 1.9-2.5 ล้านตัน มีมูลค่ามากกว่า 3 พันล้านเหรียญสหรัฐต่อปี ซึ่งถือว่าเป็นลุ่มน้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านการประมงมากที่สุดในโลก นอกจากนี้ปลาที่จับได้ในลุ่มน้ำโขงตอนล่าง มากกว่า 70% ต้องพึ่งพาการอพยพเป็นระยะทางไกลในแม่น้ำโขง ขณะที่การศึกษาของ Baran และ Ratner จาก World Fish Center ระบุว่า ในบริเวณสี่พันดอนในภาคใต้ของสปป.ลาวนั้น มีพันธุ์ปลาต่างๆ มากกว่า 201 ชนิด บางชนิดพบเฉพาะถิ่นหรือใกล้สูญพันธุ์ เช่น ปลาสะอี (*Mekongina erythrospila*) และ ปลาเอนตาแดง (*Probarbus jullieni*) และพื้นที่นี้ยังเป็นส่วนหนึ่งของถิ่นอาศัยของปลาโลมาอิรวดี (*Orcaella brevirostris*) เช่นกัน และรายงานดังกล่าวยังชี้ว่า อัตราการอพยพของปลาในบางพื้นที่ของแม่น้ำโขง อาจมีสูงถึง 30 ดันต่อชั่วโมง³

แม่น้ำโขงในช่วงที่ไหลผ่านพรมแดนไทย-สปป.ลาว ดำเนินอุปสรรคชาติต่อเนื่องลงไปจนถึงแม่น้ำโขงในเขตสี่พันดอนของลาวนั้น มีระบบนิเวศที่หลากหลาย โดยเฉพาะในแม่น้ำโขงเขตไทยนั้น การศึกษาโดยมูลนิธิพิทักษ์ธรรมชาติเพื่อชีวิต⁴ พบว่า ชาวบ้านได้จำแนกระบบนิเวศแม่น้ำโขงออกเป็น 20 ระบบย่อย ได้แก่ บุ่ง, โบก, แก้ง, แก้ง, ก້อง, เวิน, หู, ตาดหิน, หาด, ดอน, ถ้ำ, ผา, คั่น, คอน, คอนหิน, หินชัน, ฟุ่ง, ชง, โมย และห้วย ในทุกระบบนิเวศย่อยต่างมีความสำคัญต่อการประมงและการเกษตรกรรมของชุมชน

ระบบนิเวศย่อยในหลายๆจุดของแม่น้ำโขง ได้สร้างความมั่งคั่งตามธรรมชาติ ที่มีความโดดเด่นเฉพาะตัว อันเป็นสถานที่ที่ดึงดูดความสนใจจากผู้คนมาเยี่ยมชม ทั้งคนไทยและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก

สามพันโบก เป็นพื้นที่ ที่รวมระบบนิเวศย่อยหลากหลายรูปแบบเข้าไว้ด้วยกัน เช่น โบก, บุ่ง, ตาดหิน, ผา และได้รับการเรียกชื่อโดยกลุ่มช่างภาพไกด์อุบลในจังหวัดอุบลราชธานีว่า “แกรนด์แคน

² Examining the barrier effects of mainstream dams to fish migration in the Mekong, with an integrated perspective to the design of mitigation measures, Conclusions from an independent Expert Group Meeting Vientiane, Lao PDR 22-23 September 2008

³ The Don Sahong Dam and Mekong Fisheries in A Science Brief from the WorldFish Center by Eric Baran and Blake Ratner, June 2007

⁴ โครงการฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศพื้นที่ชายฝั่งแม่น้ำโขง มูลนิธิพิทักษ์ธรรมชาติเพื่อชีวิต, 2551 การรวบรวมข้อมูลโดยชาวบ้านจาก 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านผาชัน, บ้านปากห้วยม่วง, บ้านนาทราย, บ้านปากกะหลาง, บ้านสำโรง และบ้านจอมปลวกสูง อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดอุบลราชธานี

จากช่างภาพ วิทยากรที่มาร่วมในงาน และผู้เข้าร่วมกลุ่มอื่น ๆ ทั้งในระดับภูมิภาคและนานาชาติ และจะเป็นพื้นฐานที่เข้มแข็งในการร่วมมือกันอนุรักษ์สายน้ำโขงในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ภาพถ่ายวิถีชีวิตชุมชนริมฝั่งโขงและความงดงามของลำน้ำโขง
2. เพื่อจัดเวทีเสวนา การลงพื้นที่ และทำกิจกรรมลงนามในโปสเตอร์ Save The Mekong โดยกลุ่มต่าง ๆ ทั้งจากในจังหวัดอุบลราชธานีและภายนอก
3. เพื่อให้สังคมภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ได้เรียนรู้วิถีชีวิตวิธีทำงานของผู้สร้างสรรค์ผลงานในแขนงการถ่ายภาพ และจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่าง ๆ
4. เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกความเป็นเจ้าของ และพื้นที่ในลุ่มแม่น้ำโขงของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี

ระยะเวลา 28 พฤษภาคม – 12 มิถุนายน 2552

รูปแบบ

1. การจัดแสดงนิทรรศการภาพถ่าย ซึ่งถ่ายโดย คุณสุเทพ กฤษณาวาริน และโดยทีมช่างภาพไกด์อุบล ทั้งการจัดการแสดงในห้องและการจัดการแสดงนอกสถานที่
2. การฉายภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำโขง เช่น สี่พันดอน (โดยคุณสุเทพ กฤษณา วารินทร์), สารคดีคนค้นคนซุต คนหาปลา, สารคดีนักเลงลวงปลา, สารคดีเกษตรริมโขง, สารคดีเส้นทางปลาแม่น้ำโขง
3. การเสวนาในห้องประชุม (จัดควบคู่ไปกับการจัดแสดงนิทรรศการภาพถ่าย) โดย
  - ช่างภาพและผู้ทำรายการสารคดี เพื่อสะท้อนเบื้องหลังการทำงานและแนวคิดการทำงานเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นแบบอย่างการทำงานสำหรับคนรุ่นใหม่
  - นักแสดงที่มีผลงาน ที่เกี่ยวข้องกับแม่น้ำโขง
  - ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ
4. การนำชมแม่น้ำโขง โดยการมีส่วนร่วมจากกลุ่มจากภายนอก รวมทั้งผู้สื่อข่าว ชาวบ้าน และองค์กรพัฒนาเอกชน และกลุ่มผู้สนใจทั้งในระดับท้องถิ่น ประเทศในภูมิภาคแม่น้ำโขง และนานาชาติ

หน่วยงานร่วมจัด

1. คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
2. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
3. กลุ่มคนฮักน้ำโขง
4. มูลนิธิประชาสังคัม จ.อุบลราชธานี
5. มูลนิธิพิทักษ์ธรรมชาติเพื่อชีวิต
6. โครงการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคแม่น้ำโขง (TERRA)
7. กลุ่มช่างภาพไกด์อุบล

